

Årsrapport 2016

Årsrapport 2016

1 Leders beretning

Norsk akkrediterings (NA) planlagte aktiviteter for 2016 er i stor grad gjennomført. Dette omfatter bedømmelsesbesøk, gjennomføring av kontaktmøter med nasjonale regulerende myndigheter, internasjonalt samarbeid og arrangement av kurs.

NAs aktivitetsnivå fortsatte å øke også i 2016. Vi har i perioden sett en økning fra 2015 av:

- Antall effektive årsverk benyttet til gebyrfinansierte aktiviteter
- Antall innvilgede akkrediteringer
- Antall gjennomførte bedømmelsesbesøk

I tillegg har vi i løpet av høsten 2016 startet arbeidet med opprettelse av to nye ordninger for akkreditering; akkreditering av produsenter av referansematerialer og akkreditering for verifikasjon av utslipp fra skip. Begge disse ordningene forventes å ha et begrenset antall akkrediterte organisasjoner, men opprettes likevel for at norske bedrifter skal ha tilgang til alle typer akkreditering nasjonalt.

Vi opplever en økende interesse blant nasjonale regulerende myndigheter for å ta i bruk akkreditering på nye områder. Dette medfører økende behov for ressurser til samhandling når det gjelder klargjøring av roller, hva et slikt krav innebærer, hva som er gode tidsrammer for arbeidet og hva effekten for samfunnet forventes å være.

I 2016 ble det gjennomført en organisasjonsendring innen seksjon for akkreditering og GLP. Endringen var ment å frigjøre ressurser til gebyrfinansierte aktiviteter, gi bedre faglig veiledning og oppfølging av etatens ansatte og muliggjøre tettere samarbeid med nasjonale myndigheter.

For å bedre etatens samlede kunnskap om Forvaltningsloven og Offentlighetsloven gjennomførte alle etatens ansatte nettbasert opplæring våren 2016. Dette har blant annet ført til at behandling av innsynsbegjæringer nå behandles i tråd med gjeldende regelverk.

I løpet av 2016 ble etaten evaluert av European Accreditation (EA) for alle ordninger der vi er signatar til multilaterale avtaler om gjensidig anerkjennelse. Vi er i tillegg evaluert for en ny ordning for akkreditering av arrangører av sammenlignende laboratorieprøving. Resultatet fra evalueringen er god, og NA anbefales fortsatt akseptert. Dette er spesielt viktig for de av våre akkrediterte organisasjoner som enten opererer i et internasjonalt marked eller som trenger akkreditering for å dokumentere sin kompetanse nasjonalt og internasjonalt. NA har også i 2016 bidratt aktivt i EAs arbeid.

Søkere om akkreditering har i 2016 i gjennomsnitt brukt ca. 12 måneder fra søknad er mottatt til akkreditering er innvilget. Vi mener det er rom for å korte ned denne perioden. For å oppnå dette er det helt sentralt at søkerne er godt forberedt, dvs. de har forstått kravene til akkreditering og kan dokumentere og vise gjennom bedømmelser at så er tilfelle. NA vil i løpet av første halvår 2017 vurdere om det er tiltak vi kan gjøre for å bedre informasjonen til potensielle søkere, og derigjennom oppnå bedre forberedte søknader.

Det største risikoelementet for NA vurderer jeg å være tilgang på personell med riktig kompetanse. Vi har i 2016 arbeidet med å forbedre opplæringssystemet for nyansatte for, om mulig, å redusere

den tiden det tar fra ansettelse til intern godkjenning som bedømmer er oppnådd. Dette arbeidet fortsetter i 2017.

Et annet forhold som bør nevnes er at vi ser en økning i antall fakturaer som ikke betales innen forfall. Dette er forhold som har ført til innskjerping av prosedyre, og det sendes nå flere varsel om suspensjon av akkreditering enn tidligere. Manglende innbetaling fører til ekstra ressursbruk i forbindelse med re-planlegging av bedømmingsaktiviteter. Ved årsslutt hadde NA rundt 1,3 millioner kroner i utestående forfalte krav. Dette er medvirkende årsak til at NA ikke nådde inntektskravet for 2016.

Årsrapporten og tilhørende årsregnskap viser fortsatt vekst innen vår kjernevirksomhet. Vi produserte flere fakturerbare timer enn tidligere. Økt aktivitetsnivå har ført til økning av både inntekter og utgifter. Etter justering for mindreinntekter har NA en reell innsparing på kroner 603 000 som søkes overført til 2017.

Lillestrøm, 6. mars 2017

Inger Cecilie Laake
Fungerende direktør
Norsk akkreditering

1	LEDERS BERETNING	1
2	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL.....	4
2.1	Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget.....	4
2.2	Omtale av organisasjon og ledelse.....	6
2.3	Presentasjon av utvalgte hovedtall.....	8
3	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	9
3.1	Samlet vurdering av prioriteringer, ressursbruk, resultater og måloppnåelse	9
3.2	Prioriteringer	9
3.3	Ressursbruk	10
3.4	Resultater og måloppnåelse	12
4	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	19
4.1	Overordnet vurdering av styring og kontroll i virksomheten	19
4.2	Faste rapporteringsforhold som følge av annen regulering eller lovgivning	19
4.3	Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på	21
4.4	Vesentlige forhold departementet bør kjenne til	24
5	VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER.....	24
6	ÅRSREGNSKAP	25
6.1	Ledelseskommantar årsregnskapet 2016	25
6.2	Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016.....	28
6.3	Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016	30

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

NA er et forvaltningsorgan under Nærings- og fiskeridepartementet. NAs overordnede mål er å sikre at norske varer og tjenester oppfyller strenge krav til kvalitet, miljø og sikkerhet.

NA ble opprettet i 1994 som en avdeling i Justervesenet og skilt ut som egen etat under Nærings- og industridepartementet, senere Nærings- og fiskeridepartementet, fra 2004.

Etatens virksomhet er hjemlet i Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) av 12. april 2013.

NAs rolle er å sikre internasjonal tillit til varer og tjenester. Dette gjøres ved at vi som signatar til internasjonale akkrediteringsavtaler kan sikre kvaliteten på sertifikater, inspeksjonsrapporter og laboratorieresultater utført av akkrediterte organisasjoner i Norge. Dette gjøres ved teknisk revisjon, akkreditering, av samsvarsvurderingsorgan i Norge, og gjennom å bidra til at det internasjonale avtaleverket fungerer.

Tildelingsbrevet for 2016 gir NA to delmål:

- Dekke behovet i markedet for nye akkrediteringer og oppfølginger
- Dekke behovet i markedet for inspeksjon etter OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis (GLP)

Akkreditering er i sin natur et virkemiddel for å sikre kvalitet på varer og tjenester. Metoden brukes av:

- EU/EFTA for å sikre like konkurransevilkår for særlig risikoutsatte varer og tjenester
- Nasjonale lovgivere for å sikre likeverdige konkurransevilkår mellom leverandører av
 - Inspeksjoner
 - Tester
 - Kalibreringer
 - Sertifikater
 - Verifikasjoner
- Organisasjoner som ønsker å dokumentere egen kvalitet
 - I eget kvalitetsarbeid
 - Overfor kunder
 - Overfor eiere eller andre interesserte parter

Akkreditering kan brukes i de aller fleste sektorer, industrier og markeder. NA har derfor et utstrakt samarbeid med sektormyndigheter som Miljødirektoratet, Mattilsynet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Direktoratet for byggkvalitet, Arbeidstilsynet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Fiskeridirektoratet, og andre myndigheter som setter tekniske krav. Samarbeidet består av regelverksutvikling, utvikling av akkrediteringsordninger, bruk av akkreditering i forbindelse med utpeking av tekniske kontrollorgan og andre områder hvor akkrediterte systemer kan spille en rolle for å sikre helse, miljø og sikkerhet i samfunnet.

Akkreditering er det utøvende leddet i et internasjonalt avtaleverk for gjensidig tillit til sertifikater, inspeksjonsrapporter og laboratorieresultater. NA har derfor et utstrakt samarbeid med akkrediteringsorgan i over 180 land. Samarbeidet organiseres i tre medlemsorganisasjoner:

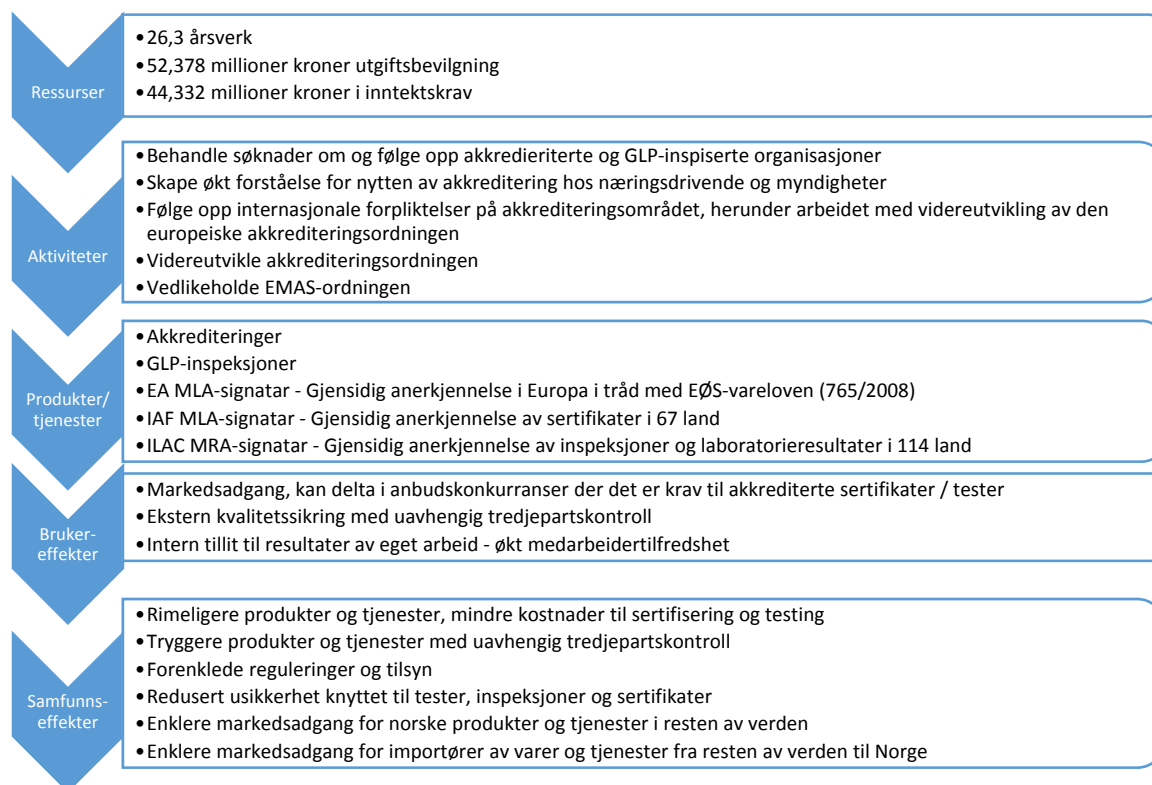
- ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation
- IAF – International Accreditation Forum
- EA – European Accreditation

EA er medlemsorganisasjonen for akkrediteringsorgan i EU og EFTA. Det meste av vårt internasjonale samarbeid gjøres gjennom vårt bidrag til EA. I tillegg er NA tilknyttet de to verdensomspennende organisasjonene ILAC og IAF. Det er gjennom medlemskapene i de internasjonale akkrediteringsorganisasjonen vi kan delta i peer-evalueringssystemet. Vellykkede peer-evalueringer er en forutsetning for internasjonal tillitt til sertifikater, inspeksjoner og prøvningsrapporter fra Norge, noe som er med å sikre markedsadgang for norske varer og tjenester over hele verden.

OECDs ordning for Inspeksjon etter GLP-prinsippene er en inspeksjonsordning lagt til NA. Dette er en ordning som omfatter undersøkelser og studier av kjemikalier for å vise deres egenskaper og sikkerhet for helse og miljø. Dette er ikke en akkreditert ordning. GLP-prinsippene er OECDs løsning på at man så økt mengde juks i sikkerhetsstudier på 1970-tallet. GLP har blitt et krav i alle OECD-land. Kravene gjelder studier der resultatene skal rapporteres som sikkerhetsdata til sektormyndigheter. I Norge er det Mattilsynet og Legemiddelverket som er mottakere av sikkerhetsdata. NAs oppgave er å inspisere at forsøkene har blitt gjennomført i tråd med GLP-kravene.

I løpet av 2016 gjennomførte NA over 300 besøk for å verifisere samsvar for akkrediterte organisasjoner og gjennomføre GLP-inspeksjoner. Disse besøkene er i hovedsak på laboratorier, oppdrettsanlegg, renseanlegg og andre installasjoner i Norge. Spesielt for de store sertifiseringsorganene følger vi også opp aktiviteter i USA, Canada, Uganda, Kina og andre steder i verden der organisasjonene gjennomfører kritiske aktiviteter.

Figur 1 Sammenhenger i NAs resultatkjede

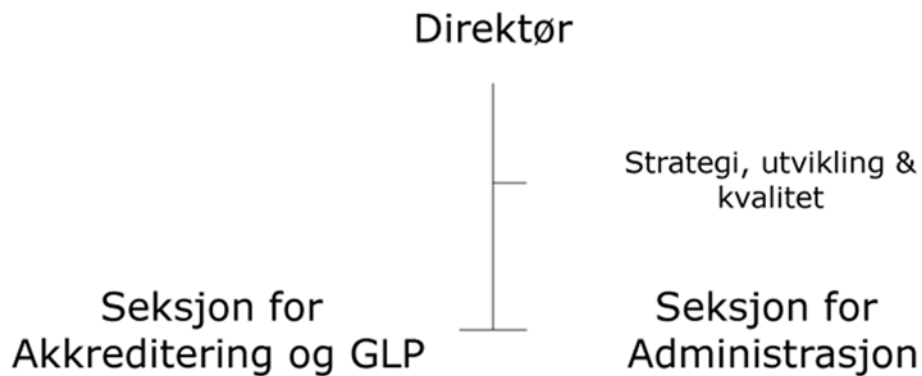

2.2 Omtale av organisasjon og ledelse

Etaten er organisert med to seksjoner, en for akkrediterings- og GLP-virksomhet og en for administrasjon. Ved utgangen av 2016 var vi 29 ansatte som gjennom året sto for 26,3 årsverk. Etatens ledelse besto av:

				
Direktør	Avdelingsdirektør Akkreditering	Seksjonssjef	Seniorrådgiver	Seniorrådgiver
Geir A. Samuelson	Inger Cecilie Laake	Janicke Sundberg-Hansen	Anita Blomberg- Nygård	Knut Thomas Sjølie

Figur 2 Organisasjonskart

I løpet av 2016 ble det framforhandlet en organisasjonsendring. Organisasjonsendringen ble gjennomført for å sikre bedre faglig veiledning av bedømmere samt å muliggjøre tettere samarbeid med nasjonale regulerende myndigheter. Dette medførte at antall beslutningstakere om akkreditering gikk ned fra seks til tre personer. Nevnte tre er ansvarlige for faglig oppfølging av bedømmere som arbeider innen egen portefølje. NAs portefølje er med dette delt inn i følgende tre deler:

- Sertifiserings- og inspeksjonsorganer
- Kalibrerings- og prøvingslaboratorier (fysisk prøving), verifikasjonsorganer (EU ETS og MRV), SLP-arrangører, produsenter av referansematerialer og GLP-ordningen
- Prøvingslaboratorier innen mat, miljø og medisin.

NA flyttet i august 2015 fra Justervesenets bygg på Kjeller til egne kontorlokaler i Lillestrøm i Skedsmo kommune.

2.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall

Tabell 1 viser volumtall for akkrediteringsvirksomheten for de siste tre årene. Volumtallene omtales i kapittel 3.

Tabell 1 Utvalgte volumtall 2014-2016

	2014	2015	2016
Antall innvilgede søknader i løpet av året	9	18	25
Antall utestående søknader	27	29	18
Totalt antall akkrediteringer	232	231	242
Totalt antall GLP-organisasjoner ved årets slutt	5	5	5

Tabell 2 viser nøkkeltall basert på informasjon fra kapittel 6 Årsregnskapet for de tre siste årene. Nøkkeltallene omtales i kapittel 3.

Tabell 2 Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2014-2016

	2014	2015	2016
Antall årsverk	22,5	25,5	26,3
Samlet tildeling post 01	40 300 000	47 275 000	52 378 000
Utnyttelsesgrad post 01	95,6 %	96,6 %	98,8 %
Driftsutgifter	43 634 582	49 549 618	50 137 444
Lønnsandel av driftsutgifter	48,8 %	47,6	49,8 %
Lønnsutgifter per årsverk	946 689	925 846	949 829
Viderefakturerbare utgifter	15 507 575	18 329 477	18 623 963
Andel av driftsutgifter som er viderefakturerbare	35,5 %	37,0 %	37,1 %

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Samlet vurdering av prioriteringer, ressursbruk, resultater og måloppnåelse

NAs samfunnsoppdrag er å dekke behovet for akkreditering og GLP-inspeksjon i Norge og å sørge for at norske bedrifter har tilgang på akkrediteringstjenester som har internasjonal anerkjennelse.

Peer-evalueringen i 2016 som er beskrevet i kapittel 4.2.1, viser at dette er tilfelle.

Akkreditering brukes for å sikre kvalitet. Ofte er lovgivere premissgivere for hvorfor akkreditering brukes. Ved å sette krav til akkrediterte tester, sertifikater og lignende, slipper tilsynsmyndigheter å ha denne type kompetanse internt. For befolkningen betyr det at produsers helse-, miljø- og sikkerhetspåvirkning blir verifisert av kompetente, akkrediterte organer. Disse organene kan konkurrere og dermed skape innovative løsninger for å ivareta det nødvendige sikkerhetsnivået.

Bruken av akkrediterte systemer i lovregulerte ordninger er så effektiv at den ofte kopieres av store innkjøpere som krav i anbud og lignende. Fra 2017 kan også offentlige anbud bruke krav om akkrediterte sertifikater og dokumentasjon når det stilles miljøkrav eller krav om andre merkeordninger. På denne måten ønsker forvaltningen å sikre like konkurransevilkår.

De siste årene har vi sett en stor økning i antall innvilgede søknader om akkreditering. Dette kan delvis tilskrives nye ordninger som krav til akkreditert kalibrering av måleutstyr som brukes i periodisk kjøretøykontroll (PKK / EU-kontroll). Hensikten til kravet er å sikre likere konkurranse mellom kontrollinstansene ved at det settes forutsigbare krav til måleutstyret. Hele PKK-ordningen har til hensikt å gjøre trafikken tryggere ved at det settes et minstekrav til teknisk tilstand for alle biler på norske veier.

Samlet sett er NA fornøyd med de prioriteringer som har vært gjort, bruken av disponible ressurser og de resultater og mål som er nådd i 2016.

3.2 Prioriteringer

I tildelingsbrevet for 2016 ble NA bedt om å prioritere effektiv behandling av søknader og sikre at krav til forvaltningsorgan overholdes. Vi skulle også prioritere arbeidet med å utvikle den Europeiske akkrediteringsordningen. Ved behov skulle vi omprioritere ressurser til inntekstgenererende arbeid for å nå inntektskravet.

Behandling av søknader

De siste par årene har det vært økning i antall søknader om akkreditering. Samtidig har saksbehandlingstiden fra mottatt søknad til innvilget akkreditering økt. For 2016 ba departementet NA om å prioritere søknadsbehandling og å måle tidsbruken på gjennomføring av søknadsprosessen.

Som det framkommer av kapittel 3.2, har NA i løpet av 2016 snudd trenden om økning i saksbehandlingstid. Dette skjedde samtidig som vi opplevde et økende søknadstilfang.

Behandling av søknader ble prioritert både ved å endre mottaksprosessen internt i NA og å dedikere ressurser til nye søkere.

Krav til forvaltningsorgan

I 2015 ble det identifisert et behov for å styrke etatens forvaltningsmessige kompetanse. I løpet av 2016 har alle ansatte i NA gjennomført et kurs i forvaltningsrett. Kurset har også blitt implementert som en del av opplæringsplanen for nyansatte i NA. Bedre opplæring og økt fokus på etterlevelse av krav til forvaltningsorgan, skal sikre fortsatt etterlevelse av krav til forvaltningsorgan.

Utvikle den Europeiske akkrediteringsordningen

Gjennom 2016 var NAs daværende direktør med i en arbeidsgruppe for å utvikle EAs strategi som gjelder fra 2017. Vi var også representert med medlemmer i ledergruppa for EA MLA-komiteé og nestleder for EA kommunikasjonskomiteé. Dette kom i tillegg til ordinær deltakelse i komiteer og relevante arbeidsgrupper.

Ved at NAs direktør var nestleder for EA var vi sentralt plassert i organisasjonen for å kunne påvirke utviklingen av ordningen. Det vil bli endringer for NAs påvirkningsmuligheter i 2017 etter at direktøren sa opp sin stilling i NA i slutten av 2016. Dette jobbes det med frem mot EAs neste generalforsamling våren 2017.

Omprioritere ressurser

I den grad det har vært nødvendig å omprioritere ressurser så er dette i hovedsak gjort ved å utsette planlagte IT-aktiviteter. Dette har frigjort ressurser til behandling av søknader og bedømminger som er gebyrfinansierte aktiviteter.

3.3 Ressursbruk

NA mener ressursbruken har vært effektiv i 2016, både for hva NA har brukt ressurser på og hvordan ressursene er brukt. Nedenfor presenteres informasjon om NAs ressursramme og ressursbruk i 2016, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet som ble presentert i kapittel 2.

3.3.1 Tildeling

NAs samlede tildeling (kap. 903, post 01) økte med 10,8 % i 2016 og utgjorde kroner 52 378 000. Av dette ble kroner 9 000 000 gitt som økning gjennom året. Kompensasjon for lønnsoppjøret i det statlige tariffområdet beløp seg til kroner 500 000 og kroner 1 806 000 ble overført av ubrukte bevilgninger fra 2015. I tillegg har NA mottatt refusjoner fra Folketrygden på i overkant av kroner 140 000. Vi viser til Ledelseskommentaren i kapittel 6 årsregnskapet, for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved NAs årsregnskap. Størrelsen og økningen i samlet tildeling er et tydelig signal fra departementet, etter innspill fra NA, om et høyere aktivitetsnivå i 2016 enn foregående år. Årsrapporten for 2016 viser at dette er tilfellet. NAs utnyttelsesgrad (post 01) ble 98,8 %, en oppgang på 2,3 % fra 2015.

I tråd med regjeringens avbyråkratiserings- og effektivitetsreform ble bevilgningene redusert med 0,6 % effektiviseringskutt. NA har i 2016 iverksatt flere tiltak for å nå dette målet. Et viktig tiltak var å omorganisere internt i NA for å sikre en mer effektiv beslutningsprosess for akkreditering. Gjennom økt tilstedeværelse på kontoret for beslutningstakere har vi snudd en trend med økende behandlingstid for akkrediteringsprosjekter. Vi oppnår også at faglige foresatte er mer tilgjengelig og kan veilede saksbehandlerne i mye større grad enn tidligere. Dette antar vi også øker produktiviteten i akkrediteringsprosessene. Vi har også utvidet ordningen med prosjektkoordinatorer som gjør flere av de administrative oppgavene på prosjektene. Vi har nå tre prosjektkoordinatorer. Det jobbes også videre med effektivisering ved digitalisering av arbeidsprosesser. Dette omfatter implementering av støtteverktøy for raskere rapportering fra bedømmelsesbesøk og effektivisering av de merkantile prosessene ved å ta i bruk mer funksjonalitet i Agresso-verktøyet. Økt aktivitetsnivå innen

kjernevirksomheten og økonomisk resultat viser positiv effekt av effektiviseringstiltakene i tråd med intensjonen i årets tildeling.

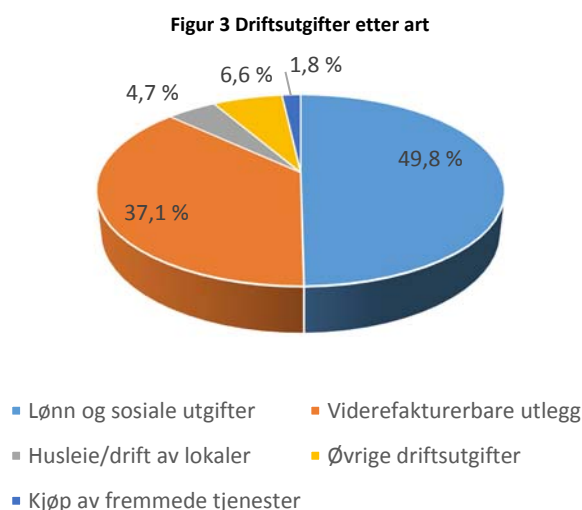
Tabell 3 Antall fakturerbare timer brukt på akkrediteringsprosjekter

	Timer
2013	9 310
2014	11 668
2015	12 916
2016	13 286

3.3.2 Driftsutgifter

Utgifter rapportert til statsregnskapet på kapittel 903, post 01 beløp seg til kroner 50 211 677 i 2016. Driftsutgiftene utgjorde 99,9 % av dette. Driftsutgiftene økte med 1,2 % sammenlignet med 2015. Tillagt betalt mva. på kapittel 1633 har NA hatt utgifter på til sammen kroner 50 824 644 i 2016.

Kakediagrammet i figur 3 viser sammensetningen av driftsutgiftene etter art i 2016.

Lønn og sosiale utgifter utgjorde 49,8 % av driftsutgiftene, en økning på 4,5 % fra 2015. Antall årsverk i 2016 var 26,3 mot 25,5 i 2015. Lønnsutgifter per årsverk er økt med 2,6 % til kroner 949 829 i 2016.

Økningen kan forklares ved generell lønnsvekst og reduksjon i refusjoner fra Folketrygden. I tillegg endret NA i 2015 prinsipp for hvordan pensjonsutgifter bokføres. Bokføring gjøres i kontantregnskapet når utbetaling finner sted, ikke når kostnaden påløper. 6. termin i 2015 ble dermed bokført i kontantregnskapet i 2016, hvilket ga lavere pensjonskostnader i 2015 og

tilsvarende høyere kostnader i 2016. Lønnsutgifter per årsverk vurderes likevel å være høyere enn hva som anses som normalt. Dette skyldes fortsatt bruk av overtid for å kunne opprettholde planlagt aktivitetsnivå i perioder med vakanser, sykmeldte og permisjoner. Likeså utbetales i stor grad reise- /og fleksitid opparbeidet ved gjennomføring av bedømmingsbesøk.

37,1 % av NAs driftsutgifter er utgifter som direkte kan henføres til akkrediteringsprosjekter. Dette er utgifter som reiseutlegg og innleie av teknisk personell som viderefaktureres akkreditert organisasjon eller søker. Viderefakturerbare utlegg utgjorde kroner 18,6 millioner i 2016 mot 18,3 millioner i 2015. Dette er en indikasjon på fortsatt økt oppdragsmengde og -omfang. Økningen ble likevel ikke så stor som anslått. Dette resulterte i lavere viderefakturerbare utgifter for etaten. Det var også tatt høyde for at en større andel av påløpte viderefakturerbare utgifter skulle forfalle i 2016.

Utgifter til husleie og drift av lokaler utgjorde 4,7 % av driftsutgiftene i 2016. Dette er en økning på 11,4 % fra 2015. Dette var som forventet og er en konsekvens av nytt leieforhold og et helt driftsår i egne lokaler.

Utgifter til kjøp av fremmede tjenester som konsulentbistand og lignende utgjorde 1,8 % av driftsutgiftene og er kraftig redusert sammenlignet med 2015. Som følge av bemanningssituasjonen og de prioriteringer som har vært gjort, har det i 2016 ikke vært mulig å gjennomføre/slutføre planlagte IT-aktiviteter. Aktiviteter har derfor måttet utsettes/forskyves til 2017. Aktivitetene skulle vært muliggjort gjennom bruk av overførte midler. Øvrige driftsutgifter er forholdsvis stabile.

Det har vært en nedgang i investeringer, og anskaffelser av en slik art utgjorde 0,2 % av NAs totale utgifter i 2016. Nedgangen skyldes større anskaffelser i 2015 som følge av etableringen av etaten i Lillestrøm.

3.4 Resultater og måloppnåelse

3.4.1 Tildeling

Inntektskravet (kap. 3903, post 01) økte med 21,2 % i 2016 og utgjorde kroner 44 432 000. Av dette ble kroner 9 000 000 gitt som økning gjennom året. Størrelsen og økningen i inntektskravet er et tydelig signal fra departementet, etter innspill fra NA, om et høyere aktivitetsnivå i 2016 enn foregående år.

3.4.2 Gebyrinntekter og andre inntekter

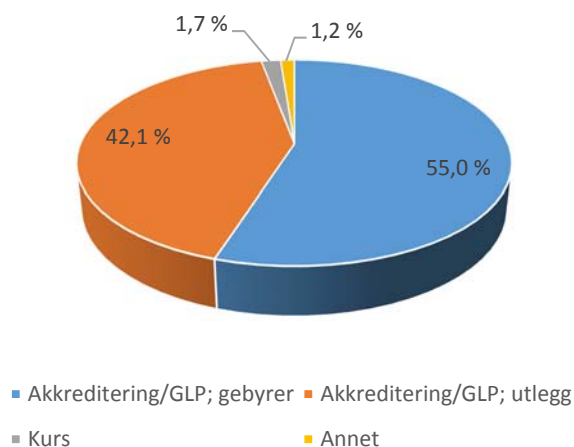
Inntektene beløp seg til kroner 42 868 696 og var 3,5 % lavere enn inntektskravet. Dette må sees i sammenheng med mindreforbruket omtalt i kapittel 3.3.2.

Økning i oppdragsmengde- og omfang ble noe lavere enn forventet, hvilket resulterte i noe lavere gebyr- og viderefakturerte inntekter. Ved årets utgang hadde NA også utestående forfalte krav på kroner 1,31 millioner. Manglende innbetalinger av utstedte krav er medvirkende årsaker til mindreinntekten.

Virksomhet knyttet til utføring av akkrediteringer, andre godkjenningsordninger og relaterte aktiviteter dekkes gjennom gebyrer. 55,0 % av NAs inntekter er fakturering av gebyrer i henhold til gebyrforskriften. Forskrift om gebyrer for NAs tjenester ble endret 1. januar og medførte økning av NAs timepris fra kroner 1385 til 1425. Dette er i tråd med den alminnelige kostnadsveksten og tilsvarer en prisøkningen på 2,9 %.

42,1 % av inntektene er viderefakturering av utlegg dvs. utgifter NA har pådratt seg i tilknytning til tjenester nevnt i forskrift, som belastes akkreditert organisasjon eller søker.

Figur 4 Inntekter fordelt etter tjenesteområde

1,7 % av inntektene er knyttet til NAs kursvirksomhet. Det ble i 2016 avholdt Akkrediteringsdag med ca. 200 deltagere og åtte informasjonskurs.

En liten andel av NAs inntekter kommer fra arbeidet med vedlikehold av EMAS-ordningen og tilskudd fra EA for NAs bidrag i organisasjonen.

NA utfører i tillegg flere aktiviteter som ikke er inntektsgivende, som arbeid i internasjonale akkrediteringsorganisasjoner, videreutvikling av akkrediteringsordninger, kontaktmøter med myndigheter/ interesserte parter og informasjonsvirksomhet. Differansen mellom utgifts- og inntektsbevilgningen dekker utgifter til slike aktiviteter.

Vi viser til den økonomiske rapporteringen i kapittel 6.

3.4.3 Delmål 1 NA skal dekke behovet i markedet for nye akkrediteringer og oppfølginger I løpet av 2016 er det gjennomført totalt 307 bedømmelsesbesøk. Dette er i henhold til plan. Av disse er 21 førstegangsbedømminger, 38 fornyelsesbesøk og 248 oppfølgingsbesøk hos allerede akkrediterte organisasjoner.

Søknader

Tabell 4 Antall søknader, ikke innvilget, om akkreditering, fordelt på standarder

Ordning	Standard	Antall søknader per 31.12.2014	Antall søknader per 31.12.2015	Antall søknader per 31.12.2016
Laboratorier	ISO 17025	14	12	7
Medisinske laboratorier	ISO 15189	4	4	1
SLP-arrangører	ISO 17043	0	0	0
Inspeksjonsorgan	ISO 17020	4	8	4
Produktsertifiseringsorgan	ISO 17065	3	3	2
Systemsertifiseringsorgan	ISO 17021	2	2	2
Personellsertifiseringsorgan	ISO 17024	0	0	2
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	0	0	0
Totalt antall søknader om akkrediteringer		27	29	18

Som det framgår av tabell 4 så er antallet ikke innvilgede søknader ved utgangen av 2016 betraktelig lavere enn det var ved utgangen av 2015. Dette mener vi hovedsakelig skyldes to forhold; innføring av ny rutine for screening av mottatte søknader og etterlevelse av praksis om henleggelse av søknader som ikke kommer videre i akkrediteringsprosessen i løpet av seks måneder. Dette er organisasjoner som har hatt store mangler i sine styringssystemer og ikke har evnet å rette disse i løpet av seks måneder.

En relativt stor andel av søknadene NA mottar vurderes å ikke være tilstrekkelig forberedt fra søkers side. Det betyr at organisasjonene ikke kan dokumentere i søknaden hvordan de tilfredsstillt kravene for å bli akkreditert. Dette medfører at disse organisasjonene har en betydelig oppgave med å revidere egen dokumentasjon og sende inn på nytt, før NAs bedømmere kan gjennomføre bedømmelse. Vi ser at dette forsinker prosessen, og vi vil vurdere form og gjennomføring av informasjonsarbeidet i etaten i løpet av første halvår 2017. Andre forhold som kan forsinke prosessen er manglende tilgjengelighet av tekniske bedømmere, manglende kunder/oppdrag hos søkeren og flere runder med vurdering av gjennomførte korrigerende tiltak før avvik er rettet opp. Det siste medførte at vi i 2016 har hatt ekstra fokus på årsaksanalyse under bedømmingene. Under peer-evalueringen av NA i 2016, fikk vi et avvik som dreier seg om at NAs bedømmere i mange tilfeller finner vesentlige avvik fra akkrediteringsvilkårene hos organisasjoner som har vært akkreditert i en lengre periode. Dette arbeidet videreføres derfor i 2017.

Tabell 5 Antall innvilgede søknader om akkreditering, fordelt på standarder

Ordning	Standard	Antall søknader innvilget 2014	Antall søknader innvilget 2015	Antall søknader innvilget 2016
Laboratorier	ISO 17025	4	11	10
Medisinske laboratorier	ISO 15189	1	4	5
SLP-arrangører	ISO 17043	0	0	0
Inspeksjonsorgan	ISO 17020	1	0	7
Produktsertifiseringsorgan	ISO 17065	1	2	2
Systemsertifiseringsorgan	ISO 17021	0	0	1
Personellsertifiseringsorgan	ISO 17024	1	1	0
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	1	0	0
Totalt antall innvilgede akkrediteringer		9	18	25

Antall akkrediterte

Tabell 6 Antall akkrediterte organisasjoner fordelt på standarder

Ordning	Standard	Antall akkrediteringer per 31.12.2014	Antall akkrediteringer per 31.12.2015	Antall akkrediteringer per 31.12.2016
Laboratorier	ISO 17025	134	134	138
Medisinske laboratorier	ISO 15189	20	25	30
SLP-arrangører	ISO 17043	1	1	1
Inspeksjonsorgan	ISO 17020	36	33	34
Produktsertifiseringsorgan	ISO 17065	16	16	16
Systemsertifiseringsorgan	ISO 17021	8	8	9
Personellsertifiseringsorgan	ISO 17024	15	13	12
EU-ETS verifikasjonsorgan	ISO 14065	2	2	2
Totalt antall akkrediteringer		232	231	242

Antall akkrediteringer innen hver ordning korresponderer i flere tilfeller ikke med antallet fra 2015 pluss antall søknader innvilget i 2016. Dette fordi noen akkrediteringer er sagt opp eller terminert og andre er slått sammen.

Til tross for at det er innvilget sju nye akkrediteringer for inspeksjonsorgan, har det totale antallet akkrediterte inspeksjonsorgan kun økt med én. Dette skyldes at seks inspeksjonsorgan har valgt å si opp sine akkrediteringer. Av disse er to innen NYTEK-ordningen, én innen inspeksjon av fiskeoppdrettsanlegg, og tre innen DSBs ordning med håndtering av farlig stoff. Organisasjonene i sistnevnte ordning opplever å ikke ha tilstrekkelig kundegrunnlag til å forsvare kostnadene ved å være akkreditert.

Ordningen med akkreditering av organisasjoner som gjennomfører inspeksjon av fiskeoppdrettsanlegg i henhold til NYTEK-forskriften, har ifølge lederen av Rømmingskommisjonen medført at det er mindre rømming fra oppdrettsanlegg nå enn før ordningen kom på plass. Dette fører igjen til mindre negative miljøpåvirkninger fra denne type anlegg.

Antallet avløpsrenseanlegg som er omfattet av Forurensningsforskriftens krav om akkreditert prøvetaking har steget i løpet av året. 137 av ca. 200 slike anlegg er nå omfattet av ordningen. Miljødirektoratet har gjennomført en evaluering av eget krav om at slike anlegg skal ha akkreditert prøvetaking. De har besluttet å opprettholde dagens ordning. Miljødirektoratet opplever at de kan stole på kvaliteten på renseanleggene og at man nå får kvalitetsmessig gode tall for den renseeffekten som oppnås. Dette er tall som rapporteres til EU for å dokumentere overholdelse av de krav til renseeffekt for slike anlegg. Kravet er gitt i direktiv 91/271/EØF. Disse målingene er viktige i forbindelse med miljøovervåking av utslipp.

Vegdirektoratets krav om akkreditering for organisasjoner som kalibrerer utstyr som benyttes i EU-kontroll av kjøretøy (PKK-forskriften) har til nå resultert i ni akkrediteringer innen dette området. Kravet har, slik vi ser det, ført til bedre kontroll med og kvalitet på de målingene som gjennomføres i forbindelse med denne typen kontroll. Dermed har det bidratt til økt sikkerhet på kjøretøy på norske veier.

Det er i løpet av året initiert etablering av to nye akkrediteringsordninger. Dette omfatter en ordning med akkreditering av verifikasjon av CO₂-utslipp fra skip (MRV) og en ordning med akkreditering av produksjon av referansematerialer. Arbeidet med disse to ordningene fortsetter i 2017.

I tillegg er det etablert et samarbeid med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) som ønsker en akkrediteringsordning som omfatter håndtering av hendelser i forbindelse med uønsket innsyn/ forsøk på dette i bedriftsinterne IT-systemer, og som dermed skal bidra til bedre vern mot slike hendelser.

Forventet utvikling

Antallet akkrediteringer forventes å fortsette å øke de nærmeste årene. Hvor raskt og hvor mange nye som kommer til innen de ulike ordningene er mer usikkert. Det vi ser er at de nye akkrediteringsordningene som er under etablering i NA i dag er relativt små. Se kapittel 5 for utdypende vurderinger om utviklingen av akkrediteringsordningene fremover.

Færre rømte laks

Renere vann i vassdragene

Tryggere biler på veien

Renere luft

IKT-sikkerhet

Saksbehandlingstid fra søknad til akkreditert

De siste årene har NA fått en økning i antall søknader om akkreditering og påfølgende økning i antall utestående søknader ved årsskiftet. Som følge av økningen i antall søknader og antall utestående søknader ved årsskiftet, har vi begynt å måle gjennomsnittlig saksbehandlingstid for prosessen fra mottatt søknad til innvilget akkreditering.

Det ble i løpet av 2015 og -16 iverksatt flere tiltak for å redusere saksbehandlingstiden for å gjennomføre førstegangsakkreditering. Selv om gjennomsnittlig saksbehandlingstid gikk opp fra 2014 til 2015, ser vi nå konturene av at denne trenden er snudd. Først og fremst ved at gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gått ned halvparten av økningen fra 2014 til 2015, samtidig som at antall gjennomførte førstegangsakkrediteringer økte betydelig i samme periode.

Tabell 7 Gjennomførte akkrediteringsprosesser; søknad mottatt til akkreditering innvilget

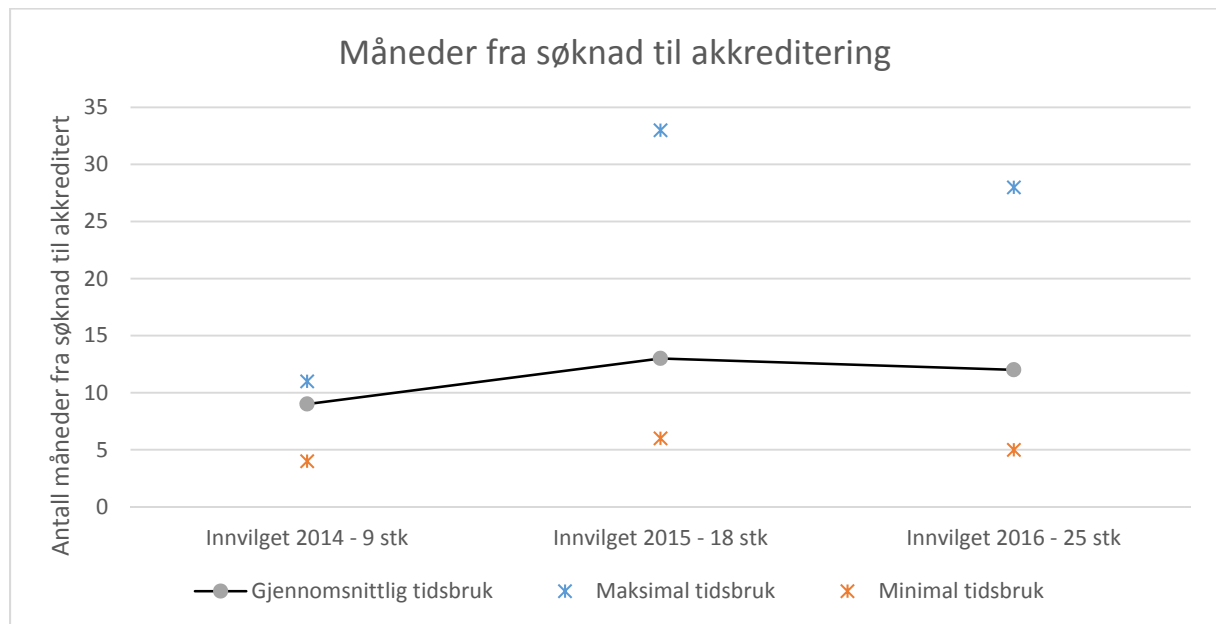
	2014	2015	2016
Maksimal tidsbruk måneder	11	33	28
Minimal tidsbruk måneder	4	6	5
Gjennomsnittlig tidsbruk måneder	9	13	12
Antall innvilgede i løpet av året	9	18	25

Gjennomføringen av akkrediteringsprosjekter for førstegangssøkere er en iterativ prosess der både NA og søker har ansvar for fremdrift i prosjektet. I 2015 og -16 var det organisasjoner som brukte henholdsvis 33 og 28 måneder på å komme gjennom akkrediteringsprosjektet. Derfor har vi iverksatt tiltak for å effektivisere interne forhold som virker bremsende på fremdrift. Samtidig har vi også innført krav til fremdrift eksternt også, for å begrense store utslag på lang saksbehandlingstid.

Eksterne faktorer vi ser kan påvirke saksbehandlingstiden er manglende kunnskap hos søkere om hvordan akkrediteringsprosessen er, manglende dokumentasjon hos kunden og kunders ønsker om å utsette akkrediteringstidspunktet for å tilpasse seg markedsbehov.

De siste årene har det vært flere nye ordninger med et tilhørende stort søknadstilfang. Vi ser at når nye bransjer skal inn i porteføljen, så er det i en overgangsfase flere organisasjoner som ikke har tilstrekkelig forståelse for kravene til akkreditering. Dette utfordrer også NAs kommunikasjon med disse som målgruppe.

Figur 5 Gjennomsnittlig tidsbruk fra mottatt søknad til innvilget akkreditering

År med færre tilkomster av søknader, vil det være mer tilgjengelig ressurser i NA til å følge opp den enkelte søknad. I så fall mener vi det skal være lettere for oss å håndtere søknader med treg fremdrift. Samtidig vil det alltid være behov for tilstrekkelig tid til å gjennomføre alle elementene i en akkrediteringsprosess. Vi ser derfor for oss et eksternt kommuniserbart måltall på gjennomsnittlig 10 måneders saksbehandlingstid for nye søknader om akkreditering.

Samarbeid med offentlige myndigheter

Det ble gjennomført kontaktmøter med følgende myndigheter i 2016:

- Miljødirektoratet
- Vegdirektoratet
- Direktoratet for sikkerhet og beredskap
- Fiskeridirektoratet
- Direktoratet for byggkvalitet
- Mattilsynet
- Nasjonal sikkerhetsmyndighet

Slike møter gjennomføres med myndigheter som enten har satt krav om akkreditering eller som planlegger å gjøre dette. Møtene er viktige for å avklare rollefordeling og forventninger, og for å sikre at de forskrifter og krav som det ønskes at akkrediteringene skal omfatte, er tilstrekkelig tydelige til at de er mulig for NAs bedømmere å vurdere samsvar med dem.

NA har i løpet av 2016 holdt åtte informasjonskurs for søkere og interesserte og et eget arrangement for alle akkrediterte og søkere – Akkrediteringsdagen 2016. Denne samlet ca. 200 deltagere fra akkrediterte organisasjoner og søkere. Akkrediteringsdagen har blitt et viktig forum for samhandling med brukerne av NAs tjenester. Det er i tillegg arrangert kurs for bedømmere av sertifiseringsorganer. Dette for å ha flere tilgjengelige tekniske bedømmere også for dette området. Dette vurderes nødvendig for å sikre tilstrekkelig bedømming av disse organene.

Internasjonale forpliktelser på akkrediteringsområdet

NA har også i 2016 deltatt aktivt i arbeidet innen EA. Dette arbeidet har omfattet deltagelse i

- EA General Assembly (EA GA)
- EA Executive Committee (EA EX)
- Multilateral Arrangement Council (EA MAC)
- Laboratory Committee (EA LC)
- Inspection Committee (EA IC)
- Certification Committee (EA CC)
- Communication and Publications Committee (CPC).

NA har i tillegg vært representert i utvalgte arbeidsgrupper og Task Forces der vår akkrediteringsportefølje tilsier at dette er viktig for å gjøre norske synspunkter gjeldende.

En ansatt har deltatt på EAs kurs for medlemmer av peer-evalueringsteam med det formål å delta i EAs evaluering av akkrediteringsorganer. NA har i tillegg bidratt til slike kurs ved å delta som kursholder på ett av disse kursene.

NA gikk gjennom en peer-evaluering i 2016. Endelig resultat fra denne ventes våren 2017. Detaljer om peer-evalueringen er beskrevet i kapittel 4.2.

I tillegg til arbeidet i EA har NA i 2016 også deltatt i arbeidet i ILAC og IAF, både på komitenivå og i disse organisasjonenes General Assemblies.

NAs direktør ble i 2015 gjenvalgt som nestleder i EA for årene 2016 og 2017. Han ble også valgt inn i styret for IAF som representant for «high income economies» for perioden 2016-2018. Disse engasjementene ble utfaset mot slutten av 2016 som følge av at NAs direktør slutter i etaten.

3.4.4 Delmål 2 OECDs prinsipper for god laboratoriepraksis

Det var ved utgangen av 2016 fem organisasjoner registrert i NAs GLP-register.

Tabell 8 antall laboratorier som deltar i GLP-ordningen

	2014	2015	2016
Antall laboratorier som er registrert ved årsavslutning	5	5	5

Antallet organisasjoner i NAs GLP-register har også i 2016 holdt seg stabilt og er fortsatt fem organisasjoner. En organisasjon hadde i en periode nedsatt sin status til «pending», denne er nå bekreftet «in compliance».

Det forventes at antallet organisasjoner i GLP-registeret fortsetter å holde seg stabilt. Det er mer sannsynlig at antallet går ned enn at det øker, men vi har ikke indikasjoner på at det vil bli noen endring.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet vurdering av styring og kontroll i virksomheten

Internkontroll i NA styres av både internkontrollkravene i akkrediteringssystemene og de krav som ligger til internkontroll for NA som forvaltningsorgan.

På et overordnet nivå er NAs internkontrollsystem beskrevet som en årsplan med relativt faste milepeler som gjennomføres årlig. Årsplanen ivaretar internkontroll for etatsstyring, budsjettering, rapportering, risikovurdering, peer-evaluering og strategiprosesser.

I tillegg til det overordnede er det mer detaljerte aktivitetsplaner for internkontroll på akkrediteringsområdet, økonomistyring ned på prosjektnivå og på anskaffelsesområdet.

For å gi støtte til optimal ressursbruk og styring og kontroll av aktiviteter, har det i 2016 vært gjort forbedrede tiltak for registrering av medgått tid på prosjekt og aktiviteter. Det har vært behov for å sette fokus på oppgavene NA skal løse, samt kunne følge opp hvordan tiden fordeler seg på de ulike aktivitetene som utføres. På denne måten har vi oversikt over ressursbruken, og det gir god indikasjon på hvilke omprioriteringer som eventuelt bør gjøres. Arbeidet med tidsforbruk og ressursplanlegging fortsetter i 2017.

4.2 Faste rapporteringsforhold som følge av annen regulering eller lovgivning

4.2.1 Peer-evaluering

I 2016 ble NA peer-evaluert for alle akkrediteringsordninger vi har signert multilaterale avtaler for. I tillegg ble vi evaluert for en ny ordning, akkreditering av arrangører av sammenlignende laboratorieprøving i henhold til standarden ISO 17043. For denne standarden skal det opprettes en MLA fra våren 2017 hvor NA har ambisjoner om å være signatar fra oppstarten.

Peer-evalueringen foregikk i to sesjoner. Første sesjon ble gjennomført i juni. Denne sesjonen ble gjennomført av et team på ni, hvorav åtte evaluatører og en trainee. Disse kom fra akkrediteringsorganene i Tyrkia, Tsjekkia, Slovenia, Spania, Romania, Estland, Hellas og Italia. I denne sesjonen ble NAs håndtering av følgende standarder evaluert:

- ISO 14065 Klimagasser - Krav til validerings- og verifiseringsorganer til bruk ved akkreditering eller andre former for anerkjennelse
- ISO 17020 Samsvarsvurdering - Krav til drift av ulike typer inspeksjonsorganer
- ISO 17021 Samsvarsvurdering - Krav til organer som tilbyr revisjon og sertifisering av ledelsessystemer
- ISO 17024 Samsvarsvurdering - Generelle krav til organer for sertifisering av personer (ISO/IEC 17024:2012)
- ISO 17025 Generelle krav til prøvings- og kalibreringslaboratoriers kompetanse
- ISO 15189 Medisinske laboratorier - Krav til kvalitet og kompetanse
- ISO 17043 generelle krav til kvalifikasjonsprøving

Andre sesjon ble gjennomført i november av lederen for teamet og en evaluatør fra Ukraina. I teamet deltok også en trainee fra Tyskland. Oppgaven var å se på NAs akkreditering av produktsertifiseringsorgan i henhold til:

- ISO 17065 Samsvarsvurdering - Krav til sertifiseringsorganer for produkter, prosesser og tjenester

Ressursbruk

For å gjennomføre peer-evalueringer kreves ressurser utover normal drift. Det må avsettes tid til å

- Forberede evalueringen
 - Planlegge og avtale at peer-evalueringsteamet kan evaluere akkrediteringsprosesser ute hos kunde
 - Oversette og oversende relevant informasjon
- Delta i evalueringen
 - Bli intervjuet av teamet
 - Oversetting i forbindelse med bedømminger som foregår på norsk
- Etterarbeid etter evalueringen som beskrivelse og gjennomføring av korrigerende tiltak etc.

Denne type aktiviteter medførte uttak av ca. 650 timer i fagstaben.

Til sammen var EAs peer-evaluatører tilstede hos NA og sammen med oss på bedømming i 58 dager.

Peer-evalueringer medfører også ekstra kostnader for NA. NA dekker reise og opphold for tiden teamet oppholder seg i Norge, samt for reiser i forbindelse med bedømmingene som skal evalueres. Det medfører også reisetid og reisekostnader for NAs medarbeidere som deltar som oversettere.

Neste peer-evaluering av NA vil skje i 2020.

Vi har signalisert at vi ønsker å bli peer-evaluert for akkreditering av produsenter av referansematerialer i henhold til ISO 17034 i løpet av 2018. Dette er en ny ordning som er under innføring. Arbeidet med dette startet høsten 2016.

Resultater

Under evalueringen i 2016 ble det notert til sammen seks avvik, elleve concerns og åtte kommentarer. EA-teamets anbefaling var, forutsatt at de forholdene som er påpekt i avvik og concerns blir rettet opp, at NA fortsatt skal være signatar til EAs multilaterale avtaler og signere den nye avtalen som etableres for akkreditering av arrangører av sammenlignende laboratorieprøving.

Avvikene som framkom under evalueringen omhandlet:

- NA finner fortsatt vesentlige avvik hos akkrediterte organisasjoner selv om de har vært akkreditert i flere år
- Manglende dokumentasjon på kompetanse for enkelte beslutningstakere og bedømmere
- Mangler i arkivet vedrørende enkelte bedømminger
- For liten detaljeringsgrad i enkelte av NAs prosedyrer.

Etatens sårbarhet med hensyn på tilgjengelighet av ledende bedømmere med tilstrekkelig kompetanse innen enkelte ordninger ble også kommentert.

Forklaring og dokumentasjon for de tiltak som er gjennomført for å rette opp i avvik og concerns ble sendt EAs peer-evalueringsteam i november 2016. Ved årsskiftet hadde vi ikke mottatt kommentarer til tiltakene eller rapport fra evalueringen. NA kommuniserer med EA for å avklare fremdrift i prosjektet og lukking av funnene. Dette er viktig for oss for å sikre at NA kan være signatar til den nye multilaterale avtalen for arrangører av sammenlignende laboratorieprøving når denne etableres under EAs General Assembly i mai 2017.

4.2.2 EMAS- evaluering av NA i 2017

Det planlegges evaluering av NAs arbeid med akkreditering av sertifiseringsorganer for EMAS, Eco-Management and Audit Scheme, i løpet av oktober 2017. Denne evalueringen gjennomføres av FALB,

Forum for Accreditation and Licensing Bodies, og forventes gjennomført med to evaluatører i løpet av tre arbeidsdager.

4.3 Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på

4.3.1 Måling av brukereffekter

NA måler brukereffekter ved bruk av tre forskjellige metoder. De tre metodene er ment å belyse ulike aspekter av brukereffekter for NAs tjenester.

Måling av kundeopplevelse av interaksjon med NA

Denne målingen er designet for å avdekke kundetilfredshet innen saksbehandling, web-kommunikasjon mellom NA og akkrediterte, og gjennomføring av selve bedømmingene. Dette gjøres ved bruk av et web-skjema som kundene kan fylle ut etter de årlige aktivitetene. I 2016 var tilbakemeldingsfrekvensen på dette skjemaet for lavt til å brukes som tilbakemelding. For 2017 er det iverksatt noen tiltak i et forsøk på øke tilbakemeldingsfrekvensen på dette skjemaet.

Ringerunde

Gjennom en ringerunde til et utvalg av akkrediterte organisasjoner, forsøker vi å kartlegge akkrediterte organisasjoners vurdering av samfunnseffekten av de tjenestene de leverer. Mange akkrediterte har ikke en klar formening om konkret samfunnseffekt. Det er noen vurderinger som går igjen blant de vi tar kontakt med. Akkreditering fører til direkte markedsadgang for den akkrediterte organisasjonen. For å levere den aktuelle tjenesten er det et lov- eller forskriftskrav som ligger til grunn for akkrediteringen. I disse tilfellene er det regulerende myndigheter som har vurdert at akkreditering er nyttig for denne tjenesten, enten det er for å sikre like konkurransevilkår eller tilstrekkelig kvalitetskontroll med en tjeneste. Enkelte respondenter belyser at akkreditering fører til at useriøse aktører ikke får samme markedsadgang, noe som fører til bedre konkurransevilkår for akkrediterte organisasjoner. Det er verdt å merke seg alle respondentene i denne undersøkelsen har funnet det økonomisk forsvarlig å være akkreditert for å tilby de akkrediterte tjenesten.

Kvantitativ måling av saksbehandlingstid for nye søknader

Tid brukt fra mottatt søknad til innvilget akkreditering har betydning for hvor fort en akkreditert tjeneste kan tilbys i markedet. Målingen er omtalt i kapittel 3.4. Målingen viser for 2016 at NA har ferdigbehandlet vesentlig flere søknader og at søknadsbehandlingstiden ikke øker i 2016 sammenlignet med årene før. Vi mener dette er et resultat av dedikerte ressurser for å behandle nye søknader og spesialisering av prosjektadministrasjonsrollen ved bruk av prosjektkoordinatorer.

4.3.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

NAs samfunnssikkerhet og beredskapsrutiner styres i tråd med NAs Krise- og beredskapsprosedyre og krisekommunikasjonsplan.

Krise og beredskapsprosedyren omfatter sikkerhet på reise, fysisk sikring av kontorlokaler og IT-sikkerhet. Prosedyren beskriver proaktivt hvordan NAs ansatte skal forholde seg til risiko identifisert i prosedyren.

NAs krisekommunikasjonsplan er et praktisk verktøy for NAs ledelse og ansatte under kriser.

I 2015 ble det avholdt en øvelse med formål om å identifisere endringsbehov i planverket etter flytting fra Kjeller til Lillestrøm. Funn fra øvelsen var viktige inngangsverdier til revisjon av planverk for samfunnssikkerhet og beredskap i NA. Spesielt adgangskontroll og fysisk sikring av bygg trengte oppdatering i plan- og prosedyreverk etter flytting til nye lokaler i 2015.

Oppdatering av prosedyrer og planverk etter øvelsen i 2015 ble implementert i 2016.

I tråd med tildelingsbrev for 2016, kapittel 4.2 har NA i løpet av året fulgt opp anbefalinger om IKT-sikkerhet fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Dette omfatter:

Oppgradere program- og maskinvare

Etatens klientmaskiner har en løpende serviceavtale som varer i tre år per maskin. Etter tre år blir det tatt en vurdering av hvorvidt det er nødvending med utskiftning. Ved å oppgradere komponenter kan vi forlenge levetiden opp til fem-seks år.

Servere som brukes har én løpende serviceavtale per server. I første omgang varer disse i tre år. Deretter blir den forlenget med ett-to år. Sju år er livslengden på servere i NA.

Klient programvaren blir oppdatert fra sentrale systemer i NA (AD), eller egen automatisk oppdatering fra produsent. Det betyr at sikkerhetsoppdateringer installeres så fort som mulig. Sikkerhetsoppdateringer fra Microsoft styres fra WSUS Update på lokal server. Det blir tatt en gjennomgang ukentlig. Klientmaskinene får disse installert samme dag. Serverparken får disse installert hver 14. dag.

Ikke tildele sluttbrukere administratorrettigheter

Sluttbrukere har ikke administratorrettigheter til NAs sentrale systemer. Alle brukerrettigheter styres i AD etter tilgangsbehov.

Sluttbruker har administratorrettigheter på egne PC. Dette er noe som vurderes erstattet med en egen brukertilgang på eget system med sentral styring. Foreløpig er dette ikke implementert da våre risikovurderinger tilsier at dette vil medføre mer arbeid for IT-støtte enn forventet gevinst av økt sikkerhet.

Blokkere kjøring av ikke-autoriserte programmer

Alle systemer kjører F-secure som styres og overvåkes sentralt. Her er det innebygd en egen programkontroll. Den gir varsel hvis et program som er merket som risikofylt kjøres. Bruker kan overstyre dette og kjøre programmet. Det vurderes om brukere skal sperres fra å endre på kjørbare programmer.

NA har ikke deltatt, eller blitt forespurt om å delta i øvelser i regi av Justis- og beredskapsdepartementet i 2016.

4.3.3 Likestilling

I NAs ansettelsespolitikk er det først og fremst kompetanse som ligger til grunn for vurdering av søkere til ulike stillinger. I tillegg vektlegges likestilling og etnisk sammensetting i forbindelse med ansettelsesprosesser.

I løpet av 2016 ble to personer ansatt i NA og en person ble leid inn gjennom et bemanningsbyrå årets siste fire måneder. Tre personer sluttet i etaten i perioden, en av disse gikk av med AFP.

Ved utgangen av året var det fem personer med innvandrerbakgrunn i etaten. Én av disse har en lederstilling som kvalitetssjef.

Ved utgangen av 2016 var det NAs vurdering at det er like muligheter for begge kjønn i NA. Når det gjelder mangfold ble det ikke identifisert behov for tiltak for å øke andelen med innvandrerbakgrunn.

Fokus på kompetanse vurderes ikke som et hinder for personer med innvandringsbakgrunn for å nå opp i konkurransen om stillinger i NA.

Tabell 9 Tilstandsrapportering - kjønn

		Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn Kroner	Kvinner Kroner
Totalt i virksomheten	2016	34	66	29	58 333	54 931
	2015	37	63	30	56 395	50 066
Direktør	2016	100		1	-	
	2015	100		1	-	
Avd.dir.+ seksjonssjef	2016		100	2	-	66 400
	2015		100	2		62 592
1088 Sjefingeniører	2016	43	57	7	63 592	61 481
	2015	57	43	7	60 238	57 483
1181 Senioringeniør	2016	36	64	11	52 779	55 377
	2015	57	43	11	50 525	53 240
1364 Seniorrådgiver	2016	50	50	2		
	2015	50	50	2		
1363 Seniorkonsulent	2016		100	5		42 693
	2015		100	4		41 750
1434 Rådgiver	2016	100		1		
	2015	100		1	-	

Tabell 10 Tilstandsrapportering - kjønn

	Antall tilsatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Sykefravær	
		M%	K%	M%	K%	M%	K%	M %	K %
2016	29		3,3		3,3			1,7	1,7
2015	30		3,3		3,3	3,3		1,8	5,5

4.4 Vesentlige forhold departementet bør kjenne til

I løpet av 2016 sluttet tre ledende bedømmere i NA. Dette kommer i tillegg til to personer som var ute i permisjon ved årets slutt. De tre som sluttet skal erstattes av nye ledende bedømmere. Dette arbeidet er godt i gang. NAs fagstab er så liten at når tre bedømmere slutter, så er dette en ressursmessig utfordring.

For å kvalifisere nye ledende bedømmere følges et opplæringsprogram som krever ressurser fra andre i fagstaben. I opplæringsperioden er derfor en nyansatt mer ressurskrevende enn sin egen arbeidstid. Ressursuttaket må også ta innover seg den ekstra arbeidsmengden som påligger de andre i seksjonen.

Personellmessig har NA per 31.12.2016 tilnærmet riktig antall ledende bedømmere ansatt eller på veg inn. Flere enn normalt er under opplæring. Dette gjør at vi i en periode er ekstra sårbare på kompetanse til å lede akkrediteringer. Særlig innen sertifisering der det er få akkrediterte organisasjoner er dette et risikoelement.

5 Vurdering av framtidsutsikter

Etatens evne til å nå fastsatte mål og levere forventede resultater vurderes som god.

Antallet utestående søknader om akkreditering har gått ned fra 29 ved utgangen av 2015 til 18 ved utgangen av 2016. Antallet utestående søknader avhenger både av tid fra søknad til innvilgelse av akkreditering, og av de krav om akkreditering som settes av nasjonale myndigheter og/eller EU/EFTA. Dermed kan antallet utestående søknader variere i takt med de nye ordningene, og hvor mange søkere som finner at markedet er stort nok til at de ønsker å ta kostnaden med å bli akkreditert.

Dette er forhold som NA ikke har kontroll over alene, og en av årsakene til at vi nå og i tiden framover, søker et samarbeid med regulerende myndigheter før det settes krav om akkreditering. Dette mener vi er helt sentralt for å sikre bedre og riktigere informasjon til søkere, og dermed skal vi få bedre kvalitet på søknader i tiden framover.

Antallet akkrediteringer forventes å fortsette å øke de nærmeste årene. Hvor raskt og hvor mange nye som kommer innen de ulike ordningene, er mer usikkert. Det vi ser er at de nye akkrediteringsordningene som er under etablering i NA i dag, er relativt små. Vi forventer i størrelsesorden to til fem akkrediterte innen hver ordning. Dette innebærer at inntektsgrunnlaget for disse ordningene er lave sammenlignet med de større ordningene, som for eksempel akkreditering for NYTEK-forskriften og prøvetaking ved avløpsrensaneanlegg.

Vi ser et økende behov for opplæring og vedlikehold av kompetanse hos NAs ledende bedømmere, spesielt i forbindelse med bedømmelse og akkreditering av organisasjoner som søker om akkreditering som grunnlag for utpeking som teknisk kontrollorgan for diverse EU-direktiv og forordninger.

Tilgang til tilstrekkelig kompetanse til å behandle søknader om akkreditering og til å følge opp eksisterende akkrediteringer er fortsatt det viktigste risikoelementet. Denne risikoen søker vi å redusere ved å effektivisere saksbehandlingsrutiner, opplæring av medarbeidere for nye akkrediteringsordninger og økende bruk av elektroniske verktøy i bedømmingen.

NA bidrar aktivt i de internasjonale organisasjonene for akkreditering: EA, ILAC og IAF. Den europeiske modellen står sterkt, men har likevel behov for modernisering og effektivisering. Spesielt ser vi dette når det gjelder EAs peer-evaluering av egne medlemmer. Dette er meget ressurskrevende aktiviteter som vi mener kan gjøres på enklere og mer hensiktsmessige måter.

6 Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2016

Formål

NA er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Etatens virksomhet er hjemlet i Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) av 12 april 2013.

NAs rolle er å sikre internasjonal tillit til varer og tjenester. Dette gjøres ved at vi som medlemmer av internasjonale akkrediteringsavtaler kan sikre kvaliteten på sertifikater, inspeksjonsrapporter og laboratorieresultater utført av akkrediterte organisasjoner i Norge.

Årsregnskapet utgjør kapittel 6 av årsrapporten til Nærings- og fiskeridepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Nærings- og fiskeridepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av NAs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2016 har NA disponert tildelinger på utgiftssiden à kroner 52 378 000, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kroner 2 166 323. Det er innbetalt kroner 42 868 696 i gebyrer og andre inntekter, det vil si kroner 1 563 304 mindre enn det Nærings- og fiskeridepartementet har fastsatt som inntektskrav. Etter justering for mindreinntekter på post 01 har NA en reell innsparing på kroner 603 000 som søkes overført til neste år på post 01 i henhold til beregninger i note B.

NA er omfattet av nettoføringsordningen for merverdiavgift i staten som innebærer at merverdiavgift ikke belastes virksomhetens kapittel, men belastes felleskapittel 1633 i statsregnskapet. For 2016 har NA belastet kapittel 1633 med kroner 612 967.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift og investeringer summerte seg til kroner 50 211 677. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kroner 24 961 493 mot kroner 23 599 816 i 2015. Økningen skyldes dels økning i antall årsverk, jf. opplysninger i note 2, generell lønnsvekst, økning i pensjonsutgifter som følge av endring av bokføringsprinsipp, samt en reduksjon i refusjoner fra Folketrygden. Lønnsandel av driftsutgifter er i underkant av 50 %. Det er relativt lavt i en statlig virksomhet, og har sammenheng med at NA leier inn teknisk bistand ved gjennomføring av akkrediteringsprosjekter. Innleie av slik bistand viderefaktureres i sin helhet akkreditert organisasjon eller søker, og inngår i Viderefakturerbare utlegg, jf. oversikt over andre utbetalinger til drift note 3. Viderefakturerbare utlegg beløp seg til kroner 18 623 963 i 2016. Det er en liten økning fra 2015 på 1,6 %, hvilket har sammenheng med det økte aktivitetsnivået. 37,1 % av NAs driftsutgifter i 2016 er viderefakturerbare. I juli 2015 etablerte NA seg i Lillestrøm. Husleie og tilhørende utgifter har økt i 2016 som følge av et helt driftsår i egne kontorlokaler. Kjøp av fremmede tjenester som konsulentbistand og lignende er betraktelig redusert i 2016. Dette skyldes bortfall av flyttekostnader samt reduksjon i IT-aktiviteter. Øvrige driftsutgifter er forholdsvis stabile.

Utgifter til investeringsformål har gått betraktelig ned i 2016 sammenlignet med 2015. Dette må også sees i sammenheng med utgifter NA pådro seg i forbindelse med etableringen i Lillestrøm 2015.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte driftsinntekter beløp seg til kroner 42 868 696. Innbetalinger fra gebyrer beløp seg til kroner 23 575 989 i 2016, mot kroner 22 207 562 i 2015, jf.

note 1. Dette skyldes økt aktivitetsnivå samt endring i forskrift om gebyrer for NAs tjenester. Endringen medførte økning av NAs timepris fra kroner 1385 til 1425 som er i tråd med forventet kostnadsvekst. Innbetalinger av viderefakturerte utlegg i forbindelse med akkrediteringsprosjekter utgjorde kroner 18 059 545 i 2016, mot kroner 17 173 620 i 2015. Økningen er et resultat av høyere aktivitetsnivå. NA har ikke lenger forpliktelser på internasjonale bistandsprosjekt. Derfor bortfall av slike inntekter i 2016.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.16 kroner 1 512 271. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende har NA en leverandørgjeld på kroner 2 110 030 samt utestående kundefordringer på kroner 1 319 979. Dette framkommer derfor ikke som utgifter/innbetaling i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 5.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NA. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2017. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på NAs nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Lillestrøm, 6. mars 2016

Inger Cecilie Laake
Fungerende direktør
Norsk akkreditering

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

NA er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger NA står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NA har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet NA har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser NA står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall NA har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NA har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

6.2 Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2016	Merutgift (-) og mindreutgift
0903	Norsk akkreditering	01	Driftsutgifter	A, B	52 378 000	50 211 677	2 166 323
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			612 967	
<i>Sum utgiftsført</i>					52 378 000	50 824 644	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2016	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3903	Norsk akkreditering	01	Gebyrinntekter og andre inntekter	B	44 432 000	42 868 696	-1 563 304
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			3 486 136	
<i>Sum inntektsført</i>					44 432 000	46 354 832	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

4 469 812

Kapitalkontoer

60087501	Norges Bank KK /innbetalinger					43 072 957	
60087502	Norges Bank KK/utbetalinger					-47 583 300	
709413	Endring i mellomværende med statskassen					40 531	
<i>Sum rapportert</i>						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2016	2015	Endring
709413	Mellomværende med statskassen	-1 512 271	-1 552 803	40 531

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
090301	1 806 000	50 572 000	52 378 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Merutgift(-)/ mindreutgift	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090301/390301	2 166 323	-1 563 304	603 018	2 528 600	603 000

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

NA er gitt fullmakt til å overskride utgiftsbevilgningen under kap. 903, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3903, post 01 innenfor en ramme på 6 mill. kroner.

Mindreutgiften på kroner 2 166 323 skyldes hovedsakelig at økning i oppdragsmengde- og omfang ble noe lavere enn anslått. Dette resulterte i lavere viderefakturerbare utgifter som igjen har gitt mindreinntekt på den ordinære inntektsposten. Det var også tatt høyde for at en større andel av påløpte viderefakturerbare utgifter skulle forfalle i 2016. Planlagte IT-aktiviteter som skulle vært muliggjort gjennom overførte midler, har ikke latt seg gjennomføre.

Mindreinntekten på kroner 1 563 304 skyldes i hovedsak oppdragsmengde- og omfang som ble noe lavere enn forventet. Dette resulterte i lavere gebyr- og viderefakturerte inntekter. Ved årets utgang hadde NA også utestående forfalte krav på kroner 1,31 millioner.

Som følge av ovennevnte ble ikke merinntektsfullmakten utnyttet i 2016.

Mulig overførbart beløp

Ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning er mindreinntekten tatt med. NA har da hatt en reell innsparing på kroner 603 000 som søkes overført til 2017.

6.3 Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	23 575 989	22 207 562
Salgs- og leieinnbetalinger	1	18 959 067	20 128 385
Andre innbetalinger	1	333 640	
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		42 868 696	42 335 946
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	24 961 493	23 599 815
Andre utbetalinger til drift	3	25 175 951	25 949 803
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		50 137 444	49 549 618
Netto rapporterte driftsutgifter		7 268 748	7 213 672
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	2 592	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		2 592	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	76 501	1 588 146
Utbetaling av finansutgifter	4	324	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		76 825	1 588 146
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		74 233	1 588 146
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		3 486 136	3 336 697
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		612 967	1 067 161
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-2 873 169	-2 269 536
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		4 469 812	6 532 282
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld			
Skyldig skattetrekk		-1 308 651	-1 236 476
Skyldige offentlige avgifter		-213 310	-313 184
Annen gjeld		9 690	-3 143
Sum mellomværende med statskassen	6	-1 512 271	-1 552 803

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Gebyrinntekter	23 575 989	21 958 039
Purregebyr og diverse inntekter	0	249 523
Sum innbetalinger fra gebyrer	23 575 989	22 207 562
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Bistandsprosjekt	0	918 087
Viderefakturerte utlegg, bistand	0	1 050 636
Viderefakturerte utlegg, akkreditering/GLP	18 059 545	17 173 620
Viderefakturerte utlegg, annet	192 322	137 391
Kursinntekter	707 200	848 650
Sum salgs- og leieinnbetalinger	18 959 067	20 128 385
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	333 640	0
Sum andre innbetalinger	333 640	0
Sum innbetalinger fra drift	42 868 696	42 335 946

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	19 273 435	19 046 077
Arbeidsgiveravgift	3 061 860	2 952 868
Pensjonsutgifter	2 309 303	1 719 652
Sykepenger og andre refusjoner	-140 936	-504 026
Andre ytelser	457 832	385 245
Sum utbetalinger til lønn*	24 961 493	23 599 815

* Kun fast ansatte i NA. Honorar og arbeidsgiveravgift til innleid teknisk personell som skal viderefakureres NAs akkrediterte organisasjoner, inngår i Andre utbetalinger til drift under Viderefakturerbare utlegg (jmf. note 3).

Antall årsverk:	26,3	25,5
------------------------	-------------	-------------

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie (inkl strøm, renhold og felleskostnader)	2 363 972	2 121 538
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	-2 010	27 566
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	26 649	30 521
Mindre utstysanskaffelser	158 671	302 623
Leie av maskiner, inventar og lignende	468 338	309 353
Kjøp av fremmede tjenester	885 882	2 001 377
Reiser og diett, ansatte NA	1 091 755	994 587
Kurs - og seminarvirksomhet	279 846	232 484
Viderefakturerbare utlegg, akkreditering/GLP *	18 446 675	18 178 595
Viderefakturerbare utlegg, annet	177 288	150 882
Øvrige driftsutgifter	1 278 884	1 600 275
Sum andre utbetalinger til drift	25 175 951	25 949 803

* Utlegg NA pådrar seg som viderefaktureres akkrediterte organisasjoner; honorar/arbeidsgiveravgift innleid teknisk personell, reise- og diettkostnader.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	2 592	0
Sum utbetaling til investeringer	2 592	0

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til finansutgifter</i>		
Renteutgifter	324	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	324	0

Note 5 Utbetaling til investeringer

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	400 000
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	76 501	1 188 146
Sum utbetaling til investeringer	76 501	1 588 146

Note 6 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2016	31.12.2016	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 319 979	0	1 319 979
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	1 319 979	0	1 319 979
Langsiktige gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-2 110 030	0	-2 110 030
Skyldig skattetrekk	-1 308 651	-1 308 651	0
Skyldige offentlige avgifter	-213 310	-213 310	0
Annen kortsiktig gjeld	9 690	9 690	0
<i>Sum</i>	-3 622 301	-1 512 271	-2 110 030
Sum	-2 302 321	-1 512 271	-790 050